

Ruoka-avun järjestäminen Lapin kunnissa 2025-2026

KH 04.11.2024 § 311

Valmistelija

kehitysjohtaja Sampo Kangastalo ja hyvinvointikoordinaattori Jenny Järvinen

Valtioneuvosto on antanut asetuksen (STM/2024/98), jolla vakinaistetaan valtionavustus ruoka-aputoiminnan järjestämiseen. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2024.

Ruoka-aputoimintaan osoitettu rahoitus on kolme miljoonaa vuodessa. Ruoka-apua koordinoivat alueelliset hanketoimijat, jotka siirtävät avustukset edelleen yleishyödyllisille yhteisöille. Vuonna 2023 hankeavustusten piirissä oli 195 ruoka-aputoimijaa.

Avustettavan toiminnan tavoitteena on tukea ruoka-aputoiminnan järjestämisen edellytyksiä, vahvistaa alueen kuntien ja sillä toimivien ruoka-aputoimijoiden tavoitteellista yhteistyötä sekä vahvistaa ruoka-aputoiminnan yhteyttä ja kiinnittymistä alueella tapahtuvaan, osallisuutta edistävään ja eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää vähentävään hyvinvointityöhön.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt kertaluonteisia avustuksia ruoka-avun järjestämiseen vuodesta 2016 alkaen lähes vuosittain.

Ruoka-avussa jaettava ruoka on pääosin kauppojen, tukkujen ja tehtaiden lahjoittamaa hävikki- ja ylijäämäruokaa. Osa ruoka-apua ovat myös yhteisölliset ruokailut.

Jatkossa ruoka-aputoimintaan osoitettuja valtionavustuksia myöntää Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa valtionavustuslaissa säädetyistä valtionapuviranomaisen tehtävistä, kuten avustusten myöntämisestä, maksatuksesta, valvonnasta, seurannasta ja vaikutusten arvioinnista.

Valtionavustukset myönnetään alueittain laajempina kokonaisuuksina hankehallinnoijille, eli kunnille tai hyvinvointialueille, jotka siirtävät valtionavustusta edelleen osatoteuttajille. Alueelle myönnettävä valtionavustus kohdistetaan pääasiassa osatoteuttajien ruoka-aputoiminnan järjestämisestä aiheutuviin välittömiin kustannuksiin.

Valtioneuvoston asetusta on tarkoitus soveltaa ensimmäistä kertaa syksyllä 2024 avattavassa valtionavustushaussa, josta THL tiedottaa myöhemmin.

Lapissa Rovaniemen kaupunki on toiminut hakijana Lapin hyvinvointialueen kuntien yhteishankkeelle Lapin hyvinvointialueen ja kuntajohtajien 30.6.2023 kokouksen 2 §:n päätöksen mukaisesti vuonna 2024.

Lapin hyvinvointialueen ja kuntajohdon välisessä kokouksessa 25.10.2024 on keskusteltu Lapin ruoka-avun hankehallinnoijasta vuosina 2025-2026. Rovaniemen kaupunki esittää, että Lapin alueella haku ja hankehallinnointi toteutetaan kiertävällä vastuulla ja vuosille 2025-2026 vastuu siirtyy seuraavalle kunnalle, jonka alueella toimii aktiivisia ruoka-aputoimijoita.

Marraskuussa 2024 avautuu valtionavustushaku ruoka-avun järjestämiseksi vuosina 2025-2026. Avustuksen myöntää valtioneuvoston asetuksella THL ja hakijana voi toimia kunta tai hyvinvointialue. Kunta tai hyvinvointialue vastaa hankehallinnoijana ruoka-aputoiminnan kokonaisuudesta alueellaan ja siirtää valtionavustusta edelleen ruoka-aputoiminnan osatoteuttajille. Ruoka-aputoiminnan osatoteuttajana voi toimia alueen yleishyödyllinen yhteisö. Vuonna 2024 Lappiin myönnettiin avustusta yhteensä 60 760 euroa ja se kohdennettiin seitsemälle toimijalle yhteensä kolmentoista eri Lapin kunnan alueella.

Lapin hyvinvointi- ja kuntajohtajakokouksessa 25.10.2024 esitettiin Lapin ruoka-avun hallinnoijaksi Tornion kaupunkia.

Esitämme, että

- 1) Tornion kaupunki ottaa vastuun Lapin ruoka-apu -hankkeen hallinnoinnista vuosina 2025-2026. Tämän jälkeen hallinnointivastuu siirtyy seuraavalle Lapin kunnalle, jonka alueella toimii aktiivisia ruoka-aputoimijoita.
- 2) Hankkeen yhteyshenkilöksi nimetään hyvinvointikoordinaattori Jenny Järvinen

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus Tornion kaupunki ottaa vastuun Lapin ruoka-apu -hankkeen hallinnoinnista vuosina 2025-2026. Tämän jälkeen hallinnointivastuu siirtyy seuraavalle Lapin kunnalle.

Hankkeen yhteyshenkilöksi nimetään hyvinvointikoordinaattori Jenny Järvinen.

Päätös Hyväksyttiin.

KH 03.02.2025 § 41
5234/02.05.01.01/2024

Valmistelija Hyvinvointikoordinaattori Jenny Järvinen ja kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Ruoka-aputoiminnan valtionavustuksen hankehaku oli auki 29.11.2024-31.1.2025 välisenä aikana. Ruoka-aputoiminnan valtionavustushakuun liittyen Tornion kaupunki laittoi Lapin kuntien (21 kuntaa) kirjaamoihin saatekirjeen ja kyselyn halukkaista ruoka-avun osatoteuttajista Lapin alueella. Osatoteuttajia ilmoittautui yhteensä kahdeksan eri puolilta Lappia ja toimintaa toteutuu heidän toimestaan yhteensä 18 Lapin kunnan alueella. Hankehaussa on olennaisena osana myös Lapin hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö. Osatoteuttajien ja yhteistyötahojen kanssa on pidetty hankesuunnitelmakokous.

THL päättää valtionavustuksen myöntämisestä 2 kuukauden sisällä hakuajan päättymisestä.

Hankesuunnitelma on asiakohdan oheisaineistona.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee Lapin Ruoka-apu -hankkeen tilannekatsauksen tiedoksi.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
